

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pentru Beiuș

Din ocaziile jubileului centenar al școlilor sale

I

„Neamul Românesc“ din 7 Iunie c. publică, din
peana dlui N. IORGA, următoarele șire de apreciere:

*Beiușul și-a celebrat cu o extraordinară pompă
bentejarul școlilor lui.*

*Biserica unită, împotriva căreia în timpul din
urmă s'a deslănțuit furtuna unei uri așa de ne-
îndreptățită, date fiind serviciile pe care ea le-a
adus nației în cele mai aspre vremuri, poate fi
mândră, alături de întreaga obște românească, de
opera pe care, în umbra orășelului de provincie
din Apusul românesc, au îndeplinit-o mai multe
generații de dascăli.*

*Poporul, acel popor țărănesc din care au
venit și acei dascăli și școlarii lor, a luat, cum se
și putea aștepta, o largă parte la această frumoasă
pomozorare.*

Aceasta mai ales merită să fie subliniat.

*Țăranul nostru, împotriva unor păreri in-
feresce, ale tuturor partidelor pe rând, nu e un
simplu material de manifestatii și de algeri. Nu
trebuie să-l înțelegem ca pe veșnicul naiv care aduce
la teoguvernele, le vede căzând și pe urmă aplaudă
din nou pe aceia cari ieri încă reprezentau pentru
el o administrație leneșă și proastă. Acest creator
de venice frumuseți de jur împrejurul lui este
simțitor la ideea și la opera culturală.*

II

Dintr'o scrisoare mai lungă a dlui ION BIANU
de la Academia română către d. prof. Dr. C. Pavel din
Beiuș reținem următoarele părți de interes general:

*Învăluit și eu în ale mele datorii, am urmărit
cu toată atențiunea și bucuria serbările centena-
rului școlilor din Beiuș, serbări la cari cu multă
plăcere aș fi luat parte în persoană...*

*Dacă una mie de ani am rezistat valurilor
invecătoare fără lumina aprinsă a culturii, dacă
într'o sută de ani s'a făcut cât s'a făcut acolo și
peste toată întinderea pământului românesc, ar fi
și este, evident, o aberațiune a bunului simț, ca
ad mai aibă cineva îndoielă asupra progresului și
înălțării neamului nostru în viitoarea sută și în
viitoarea mie de ani — acum, după ce ne-am
scuturat de deosebitele labe, juguri și humuri, pe
cari părinții și străbunii noștri le-au răbdat și în
cari au tras.*

*Să muncim însă cu toată inima și din toate
puterile noastre, cum au lucrat acei cari ne-au
pregătit și ne-au dat starea de astăzi, cu câști-
gurile ei.*

*Să nu ne descurajăm, să nu ne speriem de
nici o mică ticăloșie a noastră, nici de vrăjmașii vrăj-
mașii străini. Toate acestea vor trece, cei buni
cu lipsea devotată și curată pentru neam vor birui
— cum a biruit Inocențiu dela Blaj (adecă sufle-
tul lui care lucra în timpul lui), cum a biruit
Samuil Vulcan și alții mulți, mai mărunți, dar
tot at așa devotați binelui și neamului...*

Sub flamura Mariei

Reuniunea „Sfânta Maria“ a femeilor române greco-catolice din Cluj și-a
prăznuit jubileul de 25 ani

(—) Din mila Domnului, avem un număr
frumos de reuniuni — cele mai multe de fe-
mei — cari, sub scutul Preacuratei, se nevoi-
esc întru lămurirea sufletelor, iubesc podoaba
casei Domnului și șterg lacrimile mizeriei de
pe fețele năpăstuiților vieții. Puține din ele însă
se pot mândri cu trecutul, și mai puține cu
răvna și sporul în bine a celei din Cluj.

S'au împlinit 25 de ani, decând s'a aprins
în preajma altarului din Cluj, prin străduințele
părintelui ȘTEFAN ROȘIANU, această flacăra a
creștinii și a sufletului românesc. „Un sfert de
veac e multă vreme în viața unei societăți ro-
mânești religioase și culturale“, constată cu bună
dreptate comitetul reuniunii în frumosul „Al-
manah“ scos din prilejul serbărilor jubilar
din 10 Iunie 1928. — „Multă vreme“, mai ales
dacă ne gândim la vitrejia timpului, când s'a
înfipt această modestă flamură a credinței și
mândriei românești, în mijlocul celui mai șo-
vinist leagăn de străduinți maghiarizatoare.
„Vreme multă“, dacă ținem seama de efortul
continuu, de munca neadormită, necesară pen-
tru a ține în viață o „cetate a idealului“ evan-
ghelic în lumea materiei și frivolității. Vreme
„multă“ în deosebi prin intensitatea și rodni-
cia străduințelor cari au umplut toate zilele
celor 25 de ani de viață.

Căci, în cursul celor 25 de ani biruiți, re-
uniunea „Sf. Maria“ din Cluj a reușit nu numai
să rămână în viață, ci să crească și înflorească
neconținut, ca grăuntele de muștar al evanghelie-
liei, ajungând să aibă astăzi, împreună cu or-
ganizațiile din filiile Mănăștur, Cordoș și Dâm-
bul rotund, nu mai puțin de 103 membri fun-
datori, 161 pe viață, 343 ordinari și 104 bine-
făcători. — Cine ar putea spune imensul bine
pe care l-a săvârșit această reuniune timp de
25 ani? Câtă lumină și căldură a revărsat în
suflete, câte dureri a alinat, câte flori și po-
doabe a pus în sfintele biserici, spre mai ma-
rea mărime a Preacuratei! — Căci reuniunea
„sf. Maria“ a înțeles totdeauna glasul vremii,
nevoia zilei, și a avut curajul să-i stea în față.
Fiind, până la 1918, singura reuniune de femei
românească în Cluj, ea s'a trudit nu numai să
înfrumuseze biserici și să cultive virtuți, ci s'a
priceput de minune să țese într'o singură cu-
nună idealul religios cu cel național. În umbra
altarului, sub flamura Mariei, ea nu a uitat să
cultive și portul, datinile, mândria și solidari-
tatea românească. Alături de podoaba casei
Domnului, ea s'a făcut ocrotitoarea școalei ro-
mânești. În vremea războiului, grija ei de că-
petenie au fost răniții noștri din spitalele Clu-
jului, cărora le-a dus mângăierile credinței

și a nădejilor românești, le-au alinat
dureri cu daruri și cu graiul nostru, cu slujbe
și colinzi de Crăciun. Iar astăzi, în vremuri
schimbate, când noi probleme și noi nevoi
se ivesc din complexa tulburare socială, ea își
mărește neconținut cadrele, își sporește fon-
durile și grijile. Risipind nesfârșite comori de
dragoste creștinească, ea a ajuns să fie suflet
în sufletul parohiei noastre din Cluj.

Iată de ce a fost foarte norocos gândul
de-a prăznui în cadre mai mari jubileul de 25
ani; iată de ce spunem și noi reuniunii „Sf.
Maria“ din Cluj ceea ce i-au dorit toți aceia
cari împreună s'au bucurat în marea zi de praz-
nic: Vivat, crescat, floreat!

* * *

Regretând că spațiul nu ne îngăduie un
raport amănunțit asupra serbărilor dela Cluj,
ținute *Duminică în 10 Iunie c.*, ținem să subli-
niem cel puțin momentele mai însemnate.

Serbările au început cu

Liturghia solemnă

din biserica »Schimbării la față«, care de astă
dată s'a dovedit mică pentru mulțimea adunată.
Reculegerea adâncă intipărită pe fețe, sporită
de strălucirea slujbei, de predica p. canonic
Dr. Ioan Coltor și de farmecul minunatului cor
al bisericii, au pecetluit de dimineață caracterul
de mare sărbătoare a zilei.

La sfârșitul liturghiei s'a binecuvântat
noul steag al reuniunii și s'a ținut un *parastas*
pentru membri morți. Apoi mulțimea jubilanților,
purtând butonul albastru: »R. Sf. M. 1902—1928«
s'a îndreptat spre sala festivă a prefecturii, unde
s'a ținut

Sedința festivă.

Cu frumoasele vorbe, pe cari le publicăm
în foiața acestui număr, dna Livia Dr. Boilă,
prezidenta și animatoarea neobosită a reuniunii,
deschide sedința, prezidarea căreia o ia p. canonic
Dr. Ioan Balan ca delegatul I. P. S. Sale
p. mitropolit Vasile, gândurile și dorințele
căruia le talmăcește într'o vorbire substanțială.
După ce se cetesc telegramele sosite din toate
părțile țării, și chiar de dincolo de granițe, dela
p. Metodiu Zavoral, urmează salutul diferitelor
asociațiuni reprezentate la serbări.

Seria lor o deschide venerabila prezidentă
a »Uniunii femeilor române din România«, dna
Maria B. Baiulescu. Vorba ei duioasă, plină de
farmec și frumusețe, impresionează adânc în-
treagă adunarea. Reținem:

„Ca niște misionare, îndemnate numai de bunul
Dumnezeu, ași intrat în slujba neamului, dând aju-
torul vostru la toate păsurile și la toate necazurile,
prin cari s'a sbătut vitejește.

„Ascunse și la umbră, ca și odinioară creștinii, ați lucrat în acest oraș, unde se prăsea necontenit urgia asupra neamului nostru; purtând durerea pentru toate pedepsele nedrepte pe cari le ispășiau fruntașii noștri bărbați și femei în temnițele Clujului.

„Nu ați așteptat nici laudă nici glorie, ați îmbrățișat tot domeniul carității, strângând în jurul vostru pe cei săraci, pe cei bolnavi, pe cei bătrâni, pe cei năpăstuiți și desmoșteniți de soarte, dându-le ajutor — ați strâns; după formula evanghelică copiii, adăpându-i și hrânindu-i cu mâinile voastre în cantine, ați răspândit credința și morala, păstrând dragostea de neam și de limbă, ați călăuzit pe fiicele voastre spre cultură, păstrând arta și tradițiile naționale și n-ați îngăduit să slăbească puterea neamului, ținând aprinsă făclia cu care așteptam reînvierea sa.

„Voi, simple și devotate, harnice și răbdătoare, ați știut să reprezentați femeia română în acest cuib oligarhic — cu demnitatea unor domnițe — și nu v'au putut deprecia, pentru că în sângele românesc rezidă cea mai înaltă nobleță antică.

„Iar când s'au revărsat sângele scump al fiilor noștri, ce luptau fără nici un ideal în acest război mondial, voi ați alergat la ei și i-ați mângăiat și i-ați însuflețit pentru acest viitor pe care îl visam cu toții.

Și când au sunat fanfarele biruitoare ale libertății naționale, voi ați încins tricore și ați făcut să strălucească un Cluj românesc și național...”

După salutul celor 20 de asociațiuni surori, pâr. Ștefan Roșianu, întemeietorul societății, ține un foarte documentat și prea interesant discurs asupra stărilor și împrejurărilor între cari s'a întemeiat reuniunea, asupra vieții românești a Clujului din 1902, în comparație cu cea de azi.

Ridicându-se ședința, lumea se îndreaptă spre restaurantul „New-York”, unde are loc un mare și animat

Banchet,

la care iau parte 100 persoane. O serie de toaste alese au înălțat animația mesei. Au vorbit: Dr. Ioan Bălan, Dr. Valer Pop, Dr. Iacob Radu, Dr. Nic. Brânzeu, prefectul Clujului d. Partenie Dan, dna Livia Boilă, dna Baiulescu, G. Tripon și pâr. Dăianu.

După masă, la ora 5., „reuniunea corală română unită din Cluj” a dat, în onoarea reuniunii „Sf. Maria”, în biserica „Schimbării la față”, un

Concert religios, amintirea căruia va vibra multă vreme în inimile ascultătorilor. Precizie, siguranță, o neîntrecută armonizare a vocilor și o anumită duioșie în interpretare, atât de potrivită cântărilor religioase, pun acest cor în șirul prim al celor mai bune de acest fel. Ar fi de dorit să fie cunoscut în cercuri cât mai largi.

Concertul a încheiat, în admirabile acorduri, cum nu se putea mai nimerit, frumosul jubileu al idealului ocrotit de Preacurata Fecioară Maria.

Paștile din 1929. „Indreptarea” calendaristică adoptată de biserica ortodoxă română — care lăpădând vechiul calendar a crezut că poate păstra anume particularități „răsăritene” în ce privește determinarea zilei Paștilor —, a ajuns mult mai curând decum s'ar fi crezut, și chiar pe chestiunea Paștilor, într'un impas din care n'a putut ieși decât cu abandonarea acelei particularități.

Pentru anul proxim 1929, după vechea Păscălie, menținută de sf. Sinod, Paștile cad pe ziua de 22 Aprilie ale vechiului calendar, care după noul calendar corespunde la ziua de 5 Maiu. Dar nici una din aceste zile n'a putut fi adoptată, fiindcă prima este o zi de Luni, iar a doua trece cu o întreagă decadă peste ziua de 25 Aprilie, ultimul termen până la care pot merge Paștile. Plus, că în acest caz s'ar suprima cu totul și postul sf. apostoli Petru și Pavel.

În fața acestor greutăți, complicate încă și prin faptul că Paștile evreești cad anul acesta abia pe ziua de 25 Aprilie, sf. Sinod al ortodoxiei noastre a trebuit să se pronunțe principial: dacă înțelege să între mai bucuros în labirintul neajunsurilor schițate mai sus, ori să renunțe la punctul său de vedere din anul trecut.

Chestiunea a fost decisă săptămâna aceasta, ajungându-se la singura soluție acceptabilă, care este, ce-i drept, o abatere dela dispoziția niceană, că Paștile evreești trebuie să premeargă,

dar care înseamnă o biruință a celorce au s'ar mai de mult, că particularitatea răsăriteană noului calendar dela noi nu se poate menține. **Data fixată pentru Paștile din 1929 este Martie**, odată cu Paștile popoarelor apuse.

Și fiindcă nu ne închipuim, că această dată s'ar fi stabilit numai sub forța împrejurărilor, ne place să credem, că principiile fixate acum nu vor fi iarăși schimbate până la a

Chestia jurământului dela Alba-Iulia se complică. În ședința dela 12 Iunie a Sinodului ortodoxiei noastre s'a produs un incident deosebit de important, atât prin chestia la care se referă, cât și prin urmările pe cari poate avea.

E vorba de jurământul dela Alba-Iulia, „anulat” printr'o hotărâre anterioară a Sinodului. Contra acestei hotărâri, la aducerea căreia n'a fost față, mitropolitul Nicolae al Sibiuului a ridicat un protest principial și categoric, acuzând Sinodul că prin hotărârea luată chestia jurământului a făcut un joc de poliție de partid. Preciziunile aduse constată, că ministerul a făcut păcă la Sinod fără anchetă prealabilă, din care să se fi putut cunoaște exactitate cele petrecute la Alba-Iulia, și că Sinodul — care s'a sesizat fără nici o trebuință și care, tot fără nici o anchetă, a blamat preoții păriți —, a dat un vot politic, menit să facă jocul partidului liberal în Ardeal. Mitropolitul Bălan a mai declarat, se spune, că nu execută dispozițiile ministeriale referitoare la pedepsirea preoților săi „nevinovați” și că nu simte în drept să oprească preoțimea de la viața politică a țării.

Că ce consecințe politice va avea acest conflict, nu se poate prevedea. În orice caz, situația sf. Sinod, a cărui acțiune liberală a fost astfel desvâluită, a ajuns într'o situație extrem de delicată, pe care nu știm cum va reuși să o pună la punct.

Citiți și răspândiți: „UNIREA”

Foiața „Unirii”

Cuvânt festiv

Rostit cu ocaziunea jubileului de 25 ani a reuniunii de femei „Sf. Maria” din Cluj de Livia Dr. Boila

Este binecuvântată clipa, când se naște un gând bun, și de douăori binecuvântată aceea, în care gândul bun se face fapt. În sufletele alese se nasc porniri nobile, intențiuni frumoase, planuri de fapte bune și înălțate, și cele mai multe se ofilesc ca florile ferite de soare, lipsindu-le energia faptei, care să le ridice, să treacă peste piedeci și greutăți, să le dea viață.

Gândul bun e rod fără muncă; înfăptuirea lui cere trudă și jertfe.

Acum douăzeci și cinci de ani s'a înfăptuit un asemenea gând bun, și azi când serbăm această aniversară, urmăim cu tot sufletul datorita, pe care o avem, arătând întreaga noastră recunoștință și admirație acelor, cari, în vremuri grele și vitrege, au avut curajul și energia să ducă la îndeplinire ideea înființării reuniunii noastre.

Acum 25 ani, în timpuri grele, s'a ridicat aci în Cluj o mică cetate de credință și de rezistență națională sub scutul bisericii noastre unite, în care s'a adăpostit și a dat roade mănoasă timp de 15 ani nizuința unui mănunchiu de femei de a ține via în sufletele Românilor de aici credința într'un viitor mai bun și conștiința de neam și de lege.

Gândul înalt, de care au fost călăuziți inimoșii inițiatori ai reuniunii, este exprimat în mod plastic prin cuvintele cuprinse în primul proces verbal al reuniunii, dresat la 16 Iunie 1902, cuvinte rostite de primul secretar al ei, părintele Ștefan Roșianu. Imi fac o plăcere să citez din cuvânt în cuvânt, o parte din acest proces verbal: „Administratorul parohial, domnul Ștefan Roșianu, arătând cum curatoratul bisericii gr. cat. din loc, pentru promovarea simțului religios moral al poporului din Cluj și pentru îndulcirea lui de tot ce se ține de religiunea și neamul nostru, a hotărât să se înființeze o reuniune de femei pentru înfrumusețarea bisericii. Vorbește despre rolul însemnat ce este dat femeii în societate, despre calitățile ei, ce în mod natural singur numai pe terenul moral, estetic și religios și le poate desvolta. Arată necesitatea unei închiegări a societății clujene într'o reuniune, care va avea de scop nu numai apărarea legii, ci și a limbei noastre”.

Reuniunea „Sf. Maria”, deși înființată la insistența bisericii unite, n'a fost de caracter exclusiv confesional. Ea a fost mai mult și în primul rând românească. În reuniunea noastră au fost primite, au lucrat și au luat parte chiar și în comitet doamne ortodoxe. Precum bine zice procesul verbal, în Reuniunea „Sf. Maria” s'a închiegat societatea clujană românească pentru apărarea legii și limbei noastre.

Reuniunea, înființată sub prezidenția dnei Ecaterina Leontin Pop de pie memoria, și-a constituit primul comitet la 21 Septembrie

1902, când, după o frumoasă cuvântare deschidere a domnului protopop Dăianu, a venit la Cluj, a fost aleasă prezidentă doamna văduva Ana Alexe Pop, ca viceprezidentă doamna Ranta n. Gal, casieră Elena Manducă, controloră Claudia Stanca și secretar domnul Iuliu Florian, azi canonic la Blaj.

În timpul celor 12 ani petrecuți dela înființarea ei și până la războiul mondial și apoi în timpul marelui război se înșiră în viața Reuniunii, rând pe rând, cele mai frumoase realizări. Săptămânile, cari s'au ținut la Cluj referențele orașului pentru muncitori și plugari, aranjarea de serate pentru intelectuali, cari studențimea românească dela universitatea din Cluj avea prilejul să ia contact cu societatea românească; serbarea pomului de Crăciun, cu împărțire de daruri pentru copiii școlii săraci; înființarea unei cantine școlare în anii 1908—1909 pe lângă școala română gr-catolică, care a făcut posibil și a înlesnit copiilor veniți din depărtări să învețe scrierea și cetitul în limba noastră românească — lângă executarea programului principal, de înființare Casa Domnului — sunt înfăptuite și cele mai însemnate. În anul 1908 își proclamă reuniunea primul ei steag și bate medalii mult grăitoare inscripție: „Preasfântă Maria apără legea, limba și moșia noastră”, care a rămas până în ziua de azi deviza reuniunii noastre.

Aceste cuvinte aveau să fie rostite curând de sute de soldați în marele război față de ale cărui deslănțuiri aducătoare de mizerie n'a putut rămânea impasibilă nici re

Misiuni în 1907

O frumoasă amintire vrednică de-a fi înviată

(th.) Cetind „O scrisoare“ din Nr. 15—1928 al ziarului nostru „Unirea“, nu pot să nu-mi reamintesc sf. misiuni ce s'au ținut înainte de asta cu 21 de ani, în parohia Cămărașul (deșert), județul Cluj.

Era frumoasa primăvară a anului 1907, când cu mare bucurie am luat la cunoștință hotărârea par. misionar Șt. Roșian din Blaj, de a alerga în mijlocul nostru, pentru ținerea misiunilor sacre. Trăiam pe atunci sub stăpânirea maghiară, când noi preoții în deosebi eram bătuiți în orice lucrare, chiar și de interes public, de iredentism, fiind socotiți ca agitatori primejdioși contra ideii de stat maghiar.

În virtutea legilor în vigoare, cari legi pe acelea timpuri se respectau și observau totuși cu cea mai mare conștiință, anunțasem la pretura Sărmașului ținerea sf. misiuni, comunicând tot odată și numele persoanelor cari le vor conduce. Imi dau seamă și acum cu câtă groază și neîncredere a bine voit a lua la cunoștință această comunicare a mea, cu atât mai vartos că nu pricepeau rostul acestor sfinte misiuni, se temeau nu cumva să fie ceva prilej de demonstrație politică, căci (să nu uităm) era anul proiectului de lege Apponyi, care tindea la desființarea școalelor confesionale române. M'a întărit în suspiciia asta faptul, că încă înainte de a se începe sf. misiuni a trebuit se vedem în mijlocul nostru pe primpretorele plasei, însoțit de 2 jandarmi și un ziarist maghiar adus anume din Cluj.

Dar cum pe lângă toate suspiciunea, pe acelea timpuri se observa fără părtinire legea nu ne-a întrebât nime, dacă avem permis ori nu pentru astfel de lucruri, era doar de față însuși reprezentantul permisului care la fața locului s'a interesat de aproape despre rostul și mersul misiunilor noastre. În cursul celor 3 zile, cât au ținut sf. misiuni, am observat cea mai mare loialitate din partea celor nedumeriți

incă în sufletul lor, întrucât parcă văd și azi cum preoți ca părintele C. Rusu din Sărmaș, S. Pop din Năoiu și I. Bozac din Sâmboleni, îmbrăcați în odăjdii și cu prapori în frunte trecând dealurile, neopriți în drum de nime, scoborau la locul de misiuni, care era Cămărașul (deșert). A fost o mulțime mare de norod din toate satele de prin prejur. S'au ținut câte 3—4 predici pe zi, sau mărturisit și comunicat în urma predicilor ascultate mai multe sute de credincioși. Văzut-am mulți ochi scâldați în lacrimi, cari erau adevărate lacrimi de pocăință și dând bunii credincioșii mulțămii lui Dumnezeu, că i-a învrednicit să ajungă aceste zile fericite.

Nu pot să nu amintesc aici efectul ce l-au avut aceste misiuni și asupra acelor cari au asistat cu multă nedumerire în suflet întru cât la urmă, când s'au terminat aceste frumoase misiuni în cimitir, însuși primpretoriile a trebuit să admită, că scopul acestor misiuni este de tot nobil, felicitând în terminii cei mai calduroși pe par. misionar, dorindu-i ani mulți și paciință de a mai putea ținea astfel de misiuni în cât mai multe comune.

Iată cum se țineau misiunile și procesiunile religioase înainte de asta cu 21 ani — sub stăpânirea maghiară, ale cărei sentimente față de aspirațiile noastre naționale și chiar culturale nu au nevoie să fie puse în lumină. Asistență polițienească avut-am și noi pe atunci, nu-i vorba, dar parcă nu prea sămăna cu asistența dela misiunile din Sântana de Mureș. De anunțat am anunțat și noi la timpul său ținerea acestor lucruri, nu ni-s'a cerut însă permisul, de care se face amintire atât de des în zilele noastre.

Incheiu această amintire cu dorul fierbinte de a putea ținea oricând nestânjeniți de nimeni astfel de misiuni și procesiuni, cari sper că vor avea la urmă efect bun și asupra acelor, cari și azi — deși Români în țară românească — mai pot nutri în sufletele lor nedumeririle celor din trecut.

Pentru Șoimușul

Cu multă mângâiere sufletească facem loc acestei noi liste de contribuiri pentru Șoimușul oropsit de ortodoxia neodihnită a Sibiiului, care nu poate să nu vadă și în aceste ajutoare hotărârea nestrămutată a bisericii noastre de a nu ceda nici un petec de pământ din moștenirea primită dela părinți.

Iată numele celor ce s'au mai grăbit să vină în ajutorul Șoimușenilor, cari muncesc din greu pentru refacerea completă a parohiei lor:

Camera de com. și industrie, Cluj	2000
Preoțimea protopop. Alba Iulia	2000
» » DSMartin	1400
Dr. Iuliu Florian, canonic, Blaj	1000
Aurel Muthu, prefect, DSMartin	1000
Alexandru Maior, dir. de b. DSMartin	1000
Dr. Elie Dăianu, protopop Cluj	500
Dr. Zen. Păclișan, dir. gen., București	500
Dr. Aurel Rusu, adv. Ig.-Mureș	500
Iosif Boilă, avocat, DSMartin	500
Emil Dan, pretor, DSMartin	500
Augustin Folea, preot Boziaș	500
Ștefan Pop, deputat, București	500
Dr. Emil Folea, deputat, DSMartin	500
» Albina», sucursală, DSMartin	500
» Banca comercială», DSMartin	500
Parohia Delani	500
Dănilă Boila, com. DSMartin	500
Parohia Ghenci	120
Dr. Zileriu, subprefect, T. Stoia, revizor, P. Demian, subrevizor, T. Boeriu, cons. agricol, D. Rotar, toți din DSMartin, apoi parohia Valea lui Mihaiu câte	100
Parohia Bozinta mare	60

Cu toate greutatele momentane de ordin financiar, spiritul de jertfă al credincioșilor noștri este — cum vedem — la înălțime și sperăm că lista aceasta de contribuiri, pentru cari Șoimușul mulțumește din inimă tuturor, să nu fie ultima.

Cine mai vrea să ajute să trimită banii pe adresa: IOAN SUCIU, preot român unit Șoimușul, p. Coroisânmartin (jud. Târnava mică).

niunea noastră. Se organizează un spital „Ambulatorul Petran“, unde doamne din reuniune fac serviciu ca surori de caritate. Paștile și Crăciunul anilor de război sunt prilej de adevărată înălțare sufletească și de mângâiere pentru soldații români, cari trăiau clipe pline de înălțare la auzul colindelor, cari răsună în spitalele din Cluj și primind daruri ce reuniunea le oferea de sfintele sărbători. Tot reuniunea are fericirea și cinstea de a delega din membrele comitetului pe acelea doamne cari primesc cu fiori și urări de bine primele trupe române ce intră biruitoare în Cluj.

Astfel a știut să-și păstreze reuniunea conduita bine precizată de a fi expresia sentimentelor și a nizuințelor creștinești și naționale, pentru cari a fost creiată.

În mișcarea de refacere ce a urmat după război, Clujul a fost schimbat în centru al culturii românești din Ardeal; astfel și structura lui socială s'a amplificat. Reuniunea noastră în reorganizarea ei din anul 1921 a trebuit să fie seamă de noile necesități ce impuneau această schimbare. Nu este locul să intru în amănuntele activității noastre de după război, sunt totuși fericit de a putea constata, că din modestele noastre puteri am contribuit la opera socială și creștinească în măsură largă, ce dovedește și interesul tot mai mare al credincioșilor din Cluj și mai ales al celor din suburbiile Clujului față de acțiunea noastră. Filialele reuniunii din Mădăștur, Cordoș, Dâmbul rotund și colonii, sunt tot atâtea focare de credință și rezistență față de multele încercări

de manoperă subversivă, la cari sunt expuși azi credincioșii bisericii creștine. În afară de aceasta, dacă prin munca noastră am putut împodobi și înzestra spre mărirea lui Dumnezeu cinci biserici, dacă prin activitatea noastră socială am putut închiega rândurile Românilor, dacă am făcut să se usuce lacrimile celor năcăjiți și suferinzi, măcar la praznicele mari prin pâinea și hainele împărțite, dacă am făcut posibil ca credincioșii bisericii noastre să caute și să afle mângâiere sufletească prin exercițiile spirituale inițiate de reuniunea noastră, acestea s'au realizat nu numai prin jertfele considerabile bănești ale societății ci și prin deprinderea celor mai nobile virtuți omenești ale membrilor reuniunii. De aceea imi știu de datorie să aduc mulțumitele comitetului întregului Cluj românesc, care fără deosebire de confesiune ne-a dat sprijinul și se bucură azi împreună cu noi la acest jubileu de un sfert de veac de muncă.

Pe calea odată croită ne va fi mai ușor a ne continua opera și de aici înainte. Biserica Calvaria e monumentală în înfățișarea ei exterioară, dar așteaptă o restaurare completă ca interior, ceea ce reuniunea are de gând a face în cel mai scurt timp, având și un fond inițial în scopul acesta.

Ca o dorință vie a noastră ni se înfățișază creiarea unui azil pentru văduve de preoți și femei bătrâne fără sprijin, cari ar găsi un cămin cald și familiar în acest așezământ. Vom face apel la înalții noștri arhieriei și la Preaveneratele consistoare să ne dea și sprijinul lor pentru ca această dorință a reu-

niunii noastre să se poată realiza cu o zi mai curând.

Pentru protecția tinerețului, care grăvitează mereu spre oraș din mediul curat și moral al satelor noastre, este o neapărată necesitate de a crea un cămin, de unde tinerele fete vor fi plasate la familii cunoscute și vor primi îndrumări bune și pe mai departe. Vom continua să realizăm tot ce ne-am propus și vom face tot posibilul să intensificăm viața religioasă a credincioșilor, contribuind la opere de propășire morală cari ni se impun.

După această reprivire în trecut și planuri pentru viitor mă întorc din nou la frumoasa serbare de azi, care ne dă prin asistența Dvoastră încrederea că tot ceea ce am realizat și avem de gând să realizăm a găsit apreciere, fapt pentru care Vă suntem din suflet recunoscători.

Salut pe înalții reprezentanți ai bisericilor noastre, corporațiunile și societățile surori și pe toți cari au ținut să ridice însemnătatea sărbătoarei noastre prin prezența lor.

Mulțumesc înalților noștri arhieriei pentru cuvintele de îndemn și pentru binecuvântarea trimisă societății noastre, precum și tuturor cari în scris și-au manifestat interesul față de noi.

RECLAMA

:: este sufletul comerțului ::

Organizarea mirenilor. Marele congres al credincioșilor uniți, ținut la Cluj în 22 Martie, a hotărât, între altele, „organizarea într-o asociație a mirenilor uniți, pe întreaga provincie mitropolitană”. Pe cât de minunat e gândul acestei organizări, pe atât de firească a a putut fi teama unora, că va avea și el soarta atâtor hotărâri nobile și entuziaste: uitarea.

Din norocire, teama s'a dovedit neîntețmeiată. Elanul congresului dela Cluj se menține. În 9 și 10 Iunie c. comisiunea încredințată cu pregătirea asociațiunii plănuită a și desbătut la Cluj anteproiectul statutelor „Asociațiunii Generale a Românilor Uniți” (A. G. R. U.). Textul adoptat se va trimite spre aprobare prealabilă arhierilor noștri, apoi se va da publicității și se vor începe lucrările de organizare în parohii, pentru un viitor congres, alcătuit din delegații organizațiilor parohiale, să poată da întregii asociațiuni forma definitivă.

Vremile, ce-i drept, nu par prielnice pentru astfel de înfăptuiri. Prea este între oameni multă ură îndârjită, prea sunt mari prăpăștiile între suflete, prea copleșitoare grija traiului și nesiguranța zilei de mâine. Totuși, asociațiunea se face tocmai pentru a îndrepta, în parte măcar, chiar aceste boale ale societății de azi. — Iar ca bun augur are netăgăduitul interes crescând al mirenilor pentru religie și biserică.

De aceea trebuie muncit cu toată puterea pentru izbânda planului. El rezolvă, cu o cale, cât se poate de norocos și problema, iarăși actuală, a „drepturilor mirenilor în biserică”: fără să atingă canoanele, ea dă mirenilor puțința și îndemnul de-a colabora cu preoțimea la întărirea credinței și înflorirea bisericii.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat Arhidiecezan a numit pe p. *Ioan Stanciu* paroh la Crăești (jud. Târnava mică), pe p. *Dimitrie Potra* adm. parohial la Hodiș, iar pe p. *Vasile Mureșan* adm. parohial la Pata.

Concurse. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 20 Iulie c. concurs la parohiile *Răzoare* (prot. Pogăceaua), *Aiudul de sus* (prot. Aiud), *Fucul de mijloc* (prot. Cojocna), *Papiu-Iarian* (prot. Luduș), *Giuluș* (prot. Iernut), *Spătac* (prot. Blaj) și *Intregalde* (prot. Alba-Iulia).

Premiile Academiei. În sesiunea ordinară din acest an a Academiei române s'au dat cu totul 19 premii, încununând și încurajând activitatea literară și științifică a celor ce au binemeritat de atenția înaltului areopag cultural. Ele sunt următoarele: Premiul »Eliade Rădulescu« de 50,000 Lei s'a împărțit între *Demostene Botez* pentru volumele »Zilele vieții« și »Povestea omului« (25,000), *A. Toma* pentru »Poezii« (15,000) și *T. A. Naum* pentru traducerea »Idilelor lui Theocrit« (10,000). Premiul »Gh. Asachi«, tot de 50,000 Lei, de asemenea s'a împărțit între: Reeditorii »Tratatului de drept și procedură penală«, în 5 volume, alui *I. Tanoviceanu* (25,000), *M. Pașcanu* (†) pentru »Dreptul falimentar român în legislația teritoriilor alipite« (15,000), p. *George Mănsat* pentru »Monografia orașului Dej« (5,000) și *Aurel I. Popescu* pentru »Variațiile sezonale ale leului« (5,000). Din premiul »Gh. Lazăr« s'a acordat numai jumătate (25,000) dlui *Raul Calinescu* pentru »Studiul taxonomic biologic și zoogeografic al spermatozoidelor din România.« Cele 10,000 ale premiului »Dr. C. Păcuraru-Bianu« s'au dat dlui *D. Ciuresu* pentru volumul de poezii »Răsăritul«. Dintre premiile mai mici amintim »Premiul

Năsturel« de 4000 Lei dat dlui general *I. Frilianu* pentru »Forțele morale și forțele materiale în războiu«; premiul »Adamachi« dat în parte (2500 Lei) dlor *A. Mănescu* și *D. Stoianescu* pentru »Legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică« și alte 2500 Lei din premiul »D. Constantinidi« date dlui *Dr. N. Sebastian* pentru »Cancerul buzelor«.

Locale. Duminica viitoare, a treia după Rusalii, va predica în catedrală p. *Ioan Moldovan*, profesor la liceul de băieți.

— Promisiunea făcută de d. Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, la serbările dela 3/15 Maiu din acest an, pentru un monument în amintirea celui ce a fost *Augustin Bunea*, este azi împlinită. O decizie a dlui Lapedatu pune anume la dispoziția I. Preasfinției Sale p. mitropolit Vasile suma de cincizeci mii lei, cu menirea »de a se ridica un monument la mormântul canonicului Augustin Bunea, fost membru al Academiei române«. Grație acestei înțelegătoare bunăvoințe a dlui ministru Lapedatu — la suma oferită din partea căruia un apel al Consistorului ar putea adăuga, credem, și alte sume destul de însemnate —, vizitatorii mormântului neîntrecutului apostol al conștiinței naționale, vor putea să vadă în curând deasupra lui un semn potrivit al recunoștinței celor care privesc în el o glorie curată a sufletului român și creștin.

— Odată cu celelalte școli, cari au terminat săptămâna aceasta, a încheiat sesiunea de primăvară și *cursul de cantori*, care se va completa cu o nouă sesiune de trei luni la toamnă.

Jurământul dela Alba-Iulia și Sibiu. Înregistrând hotărârea Sf. Sinod referitoare la jurământul dela Alba-Iulia, »Telegraful român« din Sibiu adăuga în numărul său dela 9 Iunie c. următoarele: »Nu știm, dacă lucrul cu »provocarea« și luarea jurământului s'a petrecut sau nu în felul arătat; dar, întru cât privește preoții de sub jurisdicțiunea canonică a a arhiepiscopiei noastre, știm că nu s'a făcut, până acum, cercetare în scop de a constata faptul agitațiunii de-a provoca și de a lua jurământul pomenit; iar eventuala desaprobară se poate face, credem, abia după terminarea cercetării.«

† **P. P. Octavian Bugner**, preot în Moldovenești (arhidieceză), s'a stins la 11 Iunie c. în anul 42 al vieții și 15 al preoției sale cinștite. — Odihnească în pace!

Telefonul »Unirii«

H. Ludoșul de Mureș. După cum reiese și din articolul din numărul trecut al p. protopop *Urzica*, actualele dispoziții referitoare la fondul de pensie a preoților nu are la bază decât salariul fundamental și gradațiile, sumele după care se rețin cele 20% învoite de ultimul sinod arhidiecezan. După diferitele sporuri dela stat și după alte venituri din parohie nu se plătește nimic la fond și astfel e numai firesc ca ele să nu fie luate în considerare la pensionare.

»Națiunea«. Cluj. Dacă »Blajul n'a imitat, cum spuneți, nici până în momentul acesta gestul plin de demnitate al Sinodului ortodox« și dacă nu-l va imita — adăugăm noi — nici odată, este pentru că nu înțelege să prejudece unor chestiuni de ordin curat politic, cari ies din raza preocupărilor sale. De altfel atitudinea corectă a Sibiuului ortodox, care a dus la declarațiile cunoscute din Sinod ale I. Preasfințitului mitropolit al Ardealului, pot să ducă la o revenire și din partea Sf. Sinod, greșit informat și care a luat, se pare, o hotărâre pripită fără să fi sesizat de ajuns fondul chestiunii. În loc de a solicita, fără nici un drept ori competență, și din partea bisericii noastre o atitudine similară celei luate, în necunoștință de cauză, din partea Sinodului ortodox, ați face deci mult mai bine, să vă întrepuneți ca nu cumva Sinodul să vină și el la sentimente mai bune și »cele din urmă să ajungă, astfel, mai rele decât cele dintâi«. — Sfatul acesta îl puteți șopti și contraților dela »Carpășii« Brașovului, cari încă par foarte îngrijorați de soarta bisericii noastre.

P. Oradea. Aveți perfectă dreptate. Și dacă așa numita »educație fizică« a avut și până acum un rol prea mare în învățământul secundar, ne gândim cu o adevărată groază la ravagiile ce le vor face pe viitor cele 4 ore obligatoare, pe cari le prevede noua programă analitică și chiar textul noii legi a acestui învățământ. Este anume foarte adevărat — ce spune într'un

număr recent ziarul »Curentul« —, că în locul societăților literare au apărut societățile de sport. Locul profesorului de română l-a luat maestrul de gimnastică. Pregătim generații de boxeri și de footballiști. Oameni tari hotărâți, cari vor înlătura ca pe o ușurință, ca pe o vinovată slăbiciune, orice carte de literatură». Și atunci, în adevăr, »nu trebuie să ne mirăm, că generațiile cari se ridică, sub o magnifică musculatură ascund cea mai pipernicită minte«.

D. Blaj. Primiți mulțumirile noastre pentru suma de 300 Lei, ce ne-ați trimis ca suprasolvire.

B. Zagra. Am primit 100 Lei, abonament pe jumătate primă a anului curent.

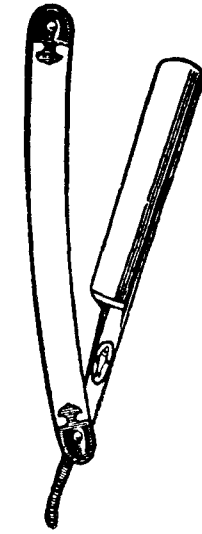
Oficiul parohial. Teleiu. Am primit 380 Lei Achitat până la 31 XII 1927.

Oficiul parohial. Cutiș. Confirmăm primirea sumei de Lei 200.

T. Pogăceaua. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

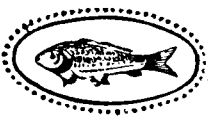
Mărfuri de oțel Solingen

Tacămuri, briciuri de ras, bricege, foarfece etc. de prima calitate oțel și lucrare, expediate cu 11-? prețurile originale ale fabricii.

M. MEIXNER,
CLUJ, Str. Samuil Micu 4.

Cataloge se trimit, la cerere, gratis și franco.

Recomandăm următoarele comenzi de probă:

1 briciu de ras Solingen, asouțit cel mai fin Lei 160

1 briceag elegant pentru d. ni, cu 2 cuțite, cu toc de sidex Lei 110

1 foarfecă fină nichelată, lungă de 15 cm. Lei 95

Lei 368

Toată garnitura se trimite franco

MOTTO:

Cumpărarea unui pian este o chestiune de încredere

Cea mai mare garanție pentru aceasta este eminentul renume al firmei

I. TRISKA

existență de 58 ani

ca singurul și cel mai mare magazin de specialitate în Ardeal. — Reprezentanta generală a marcei mondiale:

F Ö R S T E R

PIANE

Se pot cumpăra și pe lângă condițiuni de plată în rate mai lungi

CLUJ, Strada Șaguna Nr. 14. Telefon 9. 4-1:

S'a deschis

în Cluj, strada Regele Ferdinand, (fostă Vesselény), Nr. 3 cea mai nouă prăvălie de manufactură și mărunțișuri:

„GOBELIN“

Lucruri înepute și pietate, eiorapi, mănuși, furnituri etc.

Prețuri solide, ieftine! (555) 8-10